

Det må også anses for uheldigt, at staten i det omfang tilskuddet beror på forhold, der er uafhængige af skolens udgifter og økonomi (princip II), ingen sikkerhed har for, at det dækker et egentligt behov. Dette medfører ulighed inden for den enkelte skoleform. En af de udgiftsposter, der bortset fra lærerlønudgifterne, spiller den største rolle for skolerne, er bygningsudgifterne, men der tages ikke i tilskudsreglerne til f. eks. private gymnasieskoler eller friskoler, hvor henholdsvis skematilskuddet og elevtilskuddet også indeholder tilskud til bygningsudgifter, hensyn til, om en skole har større eller mindre bygningsudgifter. I de tilfælde, hvor der ydes specielt bygningstilskud som f. eks. til folkehøjskoler, er vurderingssummen, der i øvrigt ikke ændres i takt med prisudviklingen, ikke et tilfredsstillende kriterium for en skoles bygningsudgifter.

Skolerne har desuden frihed til at benytte disse tilskud efter eget ønske, og staten har således ingen garanti for, at f. eks. bygningstilskuddet anvendes til bygningerne, eller at f. eks. friskolerne anvender en passende del af elevtilskuddet, til læremidler.

Specielt med hensyn til elevtilskuddet bemærkes, at da dette beror på elevtallet i den enkelte skole, vil det stige og falde i samme takt som skolepengene, hvilket er en ulempe for skolerne, der har en række faste udgifter, som er de samme uanset elevtallets størrelse.

I det omfang, statstilskuddets beregning beror på størrelsen af visse udgifter til de offentlige skoler, er det en ulempe, at dette først kan gøres op, efter at regnskabsåret er afsluttet for vedkommende offentlige skolevæsen. Denne ulempe forstærkes af de forskelligartede regler om forskudsudbetaling, hvorefter nogle skoleformer først får å contoanvisning på statens tilskud i op til et halvt år efter udgifternes afholdelse.

Forslag til nyordning.

Tilskudsudvalget, der fik til opgave at finde frem til forslag til rimelige, så vidt muligt ensartede samt mere enkle tilskudsregler, har under hensyn hertil og med henblik på den fremførte kritik af de gældende tilskudsordninger, ved udarbejdelsen af forslagene til ændrede tilskudsregler lagt følgende hovedprincipper til grund:

Tilskudsordningen bør være ensartet for alle de heromhandlede skoleformer,

der ydes kun tilskud i forhold til faktisk afholdte udgifter,

som tilskudsberettigende udgifter (tilskudsgrundlaget) medtages stort set alle udgifter, der er forbundet med normal skoledrift,

der fastsættes visse begrænsninger i tilskudsgrundlaget f. eks. i forhold til gennemsnitsudgifter inden for den tilsvarende offentlige skole eller inden for den pågældende private skoleform,

der ydes tilskud med samme procentsats til alle de forskellige dele af tilskudsgrundlaget.

Undervisningsministeriet kan tiltræde disse principper og har i øvrigt ladet hensynet til den størst mulige forenkling i administrationen være tungtvejende.

De private skoler får normalt deres driftsudgifter dækket gennem statstilskud og skolepenge fra eleverne. Man kunne derfor tænke sig at gå den vej, at man forlods bestemte, hvor store skolepenge det ville være rimeligt at betale i de enkelte skoleformer, og derefter fastsatte statstilskuddet under hensyn hertil.

Skolernes oprindelige forslag går nærmest ind for en sådan ordning, idet man foreslår, at der fastsættes et pristalsreguleret elevfradrag, forskelligt fra skoleform til skoleform og efter skolernes beliggenhed, men at der i øvrigt ydes skolerne fuld dækning af deres udgifter til lærerlønninger og herudover et tilskud til andre udgifter, der dog ikke sættes i forhold til den enkelte skoles faktiske udgifter.

Man har imidlertid ikke anset en sådan ordning for hensigtsmæssig, bl. a. fordi den ikke indeholder nogen tilskyndelse for skolerne til at være særligt tilbageholdende med hensyn til udgiften til lærerlønninger, og fordi den har de foran under „Kritik af gældende ordning“ påpegede ulemper, der er knyttet til, at tilskuddet ikke er fastsat i forhold til faktisk afholdte udgifter.

Skulle man gå ind for en ordning, hvorefter man i loven fastsatte beløb for, hvad der skulle betales i skolepenge i de forskellige skoleformer, måtte dette vel føre til et system med underskudsdekning for så vidt angår de øvrige udgifter på grundlag af forud godkendte budgetter for skolerne. Noget andet er, at man naturligvis ved fastsættelse af størrelsen af statstilskud til de forskellige skoleformer må tage hensyn til, at de udgifter ved skolernes drift, der ikke dækkes af dette tilskud, efter en gennemsnitlig beregning med rimelighed må kunne forlanges dækket af elevernes skolepenge.

En sådan målsætning vil efter ministeriets opfattelse godt kunne forenes med det førstnævnte af udvalgets hovedprincipper om, at tilskudsordningen bør være ensartet for alle de heromhandlede skoleformer, jfr. oplysningerne nedenfor om de anslåede gennemsnitlige skolepenge. Da der som anført under kritikken af den gældende ordning er mange fordele forbundet med dette princip om ensartethed,